

ANNALES UNIVERSITATIS MARIAE CURIE-SKŁODOWSKA

Sectio I

Philosophia - Sociologia

Vol. I

1976

LUBLIN
NAKŁADEM UNIWERSYTETU MARII CURIE-SKŁODOWSKIEJ

Słowo wstępne i wykaz publikacji Prof. dra Narcyza Łubnickiego.

1. Z. Cackowski: Praktyczno-poznawcze sytuacje konfliktowe.
Conflict between Cognition and Practice.
2. L. Koj: Psychologiczna geneza pojęcia zbioru.
Psychological Genesis of the Notion of Set.
3. M. Subotowicz: Czas (kilka uwag fizyka).
Time (Some Remarks of a Physicist).
4. S. Magierska: O ewolucji pojęć naukowych.
Evolution of Scientific Concepts.
5. A. Przygodzka: Redukcja symetrii w procesie ewolucji biologicznej.
Reduction of Symmetry in the Process of Biological Evolution.
6. R. Panasiuk: Problem człowieka w filozofii marksistowskiej.
The Problem of Man in Marxist Philosophy.
7. D. Doliński: Struktura potrzeb człowieka.
The Structure of Man's Needs.
8. A. Nowicki: O sposobach czytania dzieł filozoficznych. Przyczynek do „teorii czytania”.
On the Methods of Reading Philosophical Works. A Contribution to the Theory of Reading.
9. E. Borowiecka: Uwagi o metodologii badania poglądów filozoficznych w utworach literackich.
Some Remarks on the Methodology of Investigations of Philosophical Ideas in Literary Works.
10. A. Ordyk: Starożytne teorie procesu historycznego.
Ancient Theories of the Historical Process.
11. A. Krawczyk: Z problemów „nauki naturalnej”.
Some Problems of Natural Science.
12. Z. J. Czarnecki: Historyczne przesłanki i teoretyczne cele immaterialistycznej metafizyki Berkeleya.
Historical Premises and Theoretical Aims of Berkeley's Immaterialistic Metaphysics.
13. H. Rays: Z problemów antropologii Holbacha i Diderota.
Anthropological Problems in Diderot and Holbach.
14. B. Rosiak: Wątki pozytywistyczne w poglądach Dominika Szulca.
Positivist Elements in the Views of Dominik Szulc.

ANNALES UNIVERSITATIS MARIAE CURIE-SKŁODOWSKA

Sectio I

Philosophia - Sociologia

Vol. I

1976

LUBLIN

NAKŁADEM UNIWERSYTETU MARII CURIE-SKŁODOWSKIEJ

KOMITET REDAKCYJNY

Dr Grzegorz Leopold Seidler, Prof. UMCS

— Redaktor Naczelny

Dr Adam Bielecki, Prof. UMCS

Dr Jan Krzyż, Prof. UMCS

— Redaktorzy Sekcji A (Mathematica)

Dr Włodzimierz Hubicki, Prof. UMCS

— Redaktor Sekcji AA (Physica et Chemia)

Dr Adam Malicki, Prof. UMCS

— Redaktor Sekcji B (Geographia, Geologia etc.)

Dr Zbigniew Lorkiewicz, Prof. UMCS

— Redaktor Sekcji C (Biologia)

Dr Stanisław Grzycki, Prof. Akad. Med. w Lublinie

— Redaktor Sekcji D (Medicina)

Dr Grzegorz Staśkiewicz, Prof. Akad. Roln. w Lublinie

— Redaktor Sekcji DD (Medicina Veterinaria)

Dr Adam Szember, Prof. Akad. Roln. w Lublinie

— Redaktor Sekcji E (Agricultura)

Dr Juliusz Willaume, Prof. UMCS

— Redaktor Sekcji F (Humaniora)

Dr Wiesław Skrzydło, Prof. UMCS

— Redaktor Sekcji G (Ius)

Dr Władysław Holtzman, Prof. UMCS

— Redaktor Sekcji H (Oeconomia)

Dr Zdzisław Cackowski, Prof. UMCS

— Redaktor Sekcji I (Philosophia — Sociologia)

SPIS TRESCI
СОДЕРЖАНИЕ
TABLE OF CONTENTS

Słowo wstępne i wykaz publikacji Prof. dra Narcyza Łubnickiego VII

1. Zdzisław CACKOWSKI

Praktyczno-poznawcze sytuacje konfliktowe	1
Практическо-познавательный конфликт . . .	8
Conflict between Cognition and Practice .	8

2. Leon KOJ

Psychologiczna geneza pojęcia zbioru	9
Психологический генезис понятия множества	25
Psychological Genesis of the Notion of Set	25

3. Mieczysław SUBOTOWICZ

Czas (kilka uwag fizyka)	27
Время (Несколько замечаний физика)	33
Time (Some Remarks of a Physicist)	33

4. Sabina MAGIERSKA

O ewolucji pojęć naukowych	35
О революции научных понятий	48
Evolution of Scientific Concepts	48

5. Anna PRZYGODZKA

Redukcja symetrii w procesie ewolucji biologicznej	49
Редукция симметрии в процессе биологической эволюции	54
Reduction of Symmetry in the Process of Biological Evolution .	54

6. Ryszard PANASIUK

Problem człowieka w filozofii marksistowskiej	55
Проблема человека в марксистской философии	63
The Problem of Man in Marxist Philosophy	64

7. Daniel POLIŃSKI

Struktura potrzeb człowieka	65
Структура потребностей человека	74
The Structure of Man's Needs	74

8. Andrzej NOWICKI

O sposobach czytania dzieł filozoficznych. Przyczynek do „teorii czytania”	75
--	----

О способах чтения философских произведений. К вопросу теории чтения	63
On the Methods of Reading Philosophical Works. A Contribution to the Theory of Reading	63
9. Ewa BOROWIECKA	
Uwagi o metodologii badania poglądów filozoficznych w utworach literackich	85
Замечания о методологии исследования философских взглядов в литературных произведениях	89
Some Remarks on the Methodology of Investigations of Philosophical Ideas in Literary Works	100
10. Antoni ORDYK	
Starożytne teorie procesu historycznego	101
Античные теории исторического процесса	113
Ancient Theories of the Historical Process	113
11. Antoni KRAWCZYK	
Z problemów „nauki naturalnej”	115
Из проблем „натуральной школы”	121
Some Problems of Natural Science	122
12. Zdzisław J. CZARNECKI	
Historyczne przesłanki i teoretyczne cele immaterialistycznej metafizyki Berkeleya	123
Исторические предпосылки и теоретические цели имматериалистической метафизики Д. Беркли	135
Historical Premises and Theoretical Aims of Berkeley's Immaterialistic Metaphysics	136
13. Halina RAYSS	
Z problemów antropologii Holbacha i Diderota	137
Вокруг проблем антропологии Дидро и Гольбаха	145
Anthropological Problems in Diderot and Holbach	146
14. Bogdan ROSIAK	
Wątki pozytywistyczne w poglądach Dominika Szulca	147
Элементы позитивизма во взглядах Доминика Шульца	156
Positivist Elements in the Views of Dominik Szulc	157
15. Jadwiga MIZIŃSKA	
Teoria twórczości matematycznej a konwencjonalizm Henri Poincarégo	159
Теория математического творчества и конвенционализм Г. Пуанкаре	173
Henri Poincaré's Theory of Mathematical Creativity and His Conventionalism	173
16. Gerard GŁUCHOWSKI	
Filozofia życia J. W. Dawida	175

Философия жизни Я. В. Давида	188
J. W. Dawid's Philosophy of Life	189
17. Andrzej L. ZACHARIASZ	
Koncepcja podmiotu poznania w filozofii Heinricha Rickerta . . .	191
Концепция субъекта познания в философии Г. Риккерта	203
Conception of Cognitive Subject in H. Rickert's Philosophy . . .	203
18. Stefan SYMOTIUK	
Eduard Spranger a teologia protestancka XX wieku	205
Шпрангер и протестантская теология XX века	213
E. Spranger and 20th Century Protestant Theology	213
19. Izabella GAWARECKA-ADAMCZYK	
Teoria poznania historycznego R. G. Collingwooda	215
Теория исторического познания Р. Д. Коллингвуда	222
R. G. Collingwood's Theory of Historical Cognition	222
20. Tadeusz KWIATKOWSKI	
E. Dupréela próba rewizji tradycyjnych poglądów na filozofię starożytną	223
Попытка пересмотра традиционных взглядов на античную филосо- фию в работах Е. Дюпрееля	245
E. Dupréel's Attempt to Revise the Traditional Approach to Ancient Philosophy	246
21. Tadeusz MARGUL	
Wielkość cywilizacji indyjskiej	247
Величие индийской цивилизации	260
The Greatness of India's Civilization	260
22. Bohdan DZIEMIDOK	
Spór o naturę przeżyć emocjonalnych doświadczanych podczas obco- wania z dziełem sztuki	263
Проблема эмоциональных переживаний ощущаемых во время обще- ния с произведением искусства	282
Controversy over the Emotional Experience Resulting from Contact with the Work of Art	283
23. Ewa KLIMOWICZ	
Główne zagadnienia teorii wartości a hedonizm aksjologiczny . . .	285
Главные проблемы теории ценностей и аксиологический гедонизм .	302
Main Problems of the Theory of Value and Axiological Hedonism .	302
24. Stanisław JEDYNAK	
Etyka teoretyczna i praktyczna Juliana Ochrowicza	303
Теоретическая и практическая этика Юлиана Охоровича	310
Theoretical and Practical Ethics of Julian Ochrowicz	310

25. Bogusława KACZYŃSKA

Etyczna estetyka Stanisława Brzozowskiego	311
Этическая концепция Станислава Бжозовского	320
The Ethical Aesthetics of Stanisław Brzozowski	320

26. Danuta WASYL

Sztuka jako absolut w estetyce Z. Przesmyckiego (Miriam) . . .	321
Искусство как абсолют в эстетике З. Пресмыцкого (Мириам) . .	333
Art as the Absolute in the Aesthetics of Miriam (Z. Przesmycki) .	333

27. Jan RYBICKI

Teoria estetycznego „wczucia” według Teodora Lippsa . . .	335
Теория эстетического вчувствования у Теодора Липпса . . .	347
Theodor Lipps' Theory of Aesthetic <i>Einfühlung</i>	347